

Illustrasjon: Ståle Gerhardsen

15-06-2018 12:23 CEST

Når barn er pårørende

Selv om vi i dag vet mye om hvilke belastninger barn opplever når en i familien blir syk eller dør, ser vi stadig eksempler på at barn og unge ikke blir sett eller tilstrekkelig ivaretatt.

Når foreldre eller søsken blir syke, eller noe annet alvorlig skjer med dem, påvirkes hele familien. Både hverdagsrutiner, stemningen hjemme og kommunikasjon mellom familiemedlemmene blir ofte annerledes enn tidligere. Slike endringer kan gjøre barn utrygge dersom de ikke informeres og involveres i det som foregår. Barn får med seg at ting forandres, men forstår ikke alltid hvorfor.

Lojalitet og hensyn til foreldrene vil ofte hindre barn i å stille direkte spørsmål, særlig hvis de forstår at spørsmålene er vanskelige eller ubehagelige for de voksne. Alle endringer i barns liv knyttet til sykdom kan være potensielle belastninger.

Dersom foreldre på grunn av en krevende livssituasjon eller sykdom har liten kapasitet til å være tilstede for barnet sitt, tilpasser ofte barn seg til situasjonen ved å gjøre det de vet vil gi positiv bekreftelse. Slike barn kan framstå som hardtarbeidende og flinke. De kan lykkes bra både på skole og i fritidsaktiviteter. På utsiden vil slike barn kunne være vellykkede og tilsynelatende tilfredse. De vil gjennom oppveksten ha lært at det er det vellykkede og flinke som gir bekreftelse, og barna vil holde negative følelser for seg selv. For omgivelsene ser det tilsynelatende ut som barna har det bra, men prisen for å opprettholde et så høyt funksjonsnivå utad kan være høy for barn som er pårørende.

Utsagn som «Ingen sak for mamma å være syk, hun som har deg» eller «Nå må du være pappas store og flinke gutt og hjelpe til hjemme» eller «Nå som pappa er på sykehus, er du mannen i huset. Du får passe på mamma og lillebror for meg» er alle utsagn som er velkjente for mange barn som er pårørende. De er ikke sagt i vond hensikt, men ansvarsfølelsen kan kjennes tyngende.

Bakgrunnen for at plikten til å ivareta barn som pårørende kom inn i lovverket, var de belastningene barn kan oppleve ved foreldres sykdom, skade eller avhengighet. I lovverket er det helsepersonell som pålegges ansvaret for å kartlegge om voksne pasienter har barn, og for å sørge for at barna får informasjon tilpasset deres alder og modningsnivå. Plikten gjelder alt helsepersonell, og helseforetakene er pålagt å sette arbeidet med barn som pårørende i system gjennom å peke ut barneansvarlige i alle avdelinger.

I denne boken har forfatteren samlet kunnskap fra forskning og praksis i Norge for å gi deg som leser boken en forståelse av hvorfor det er viktig å ivareta barn som er pårørende, og hva som kan være lurt å gjøre.

Når barn er pårørende er bygget opp med et innledningskapittel om forekomst, definisjoner og lovverk for å sette barn som pårørende inn i en kontekst. Forfatteren har også ønsket å løfte fram noe av den viktige forskningen som er gjort i Norge de siste årene på feltet. Etter innledningskapitlet følger et kapittel som tar for seg hvilke utfordringer som kan oppstå i familien når én blir syk. Her er særlig en del utviklingspsykologiske utfordringer vektlagt, da kunnskap om slike utfordringer etter forfatterens erfaring er nyttig når man skal forstå hvorfor barn som pårørende trenger ivaretagelse.

De neste kapitlene er organisert ut fra ulike sykdomsgrupper, og det vil være mulig å velge ut de temaområdene som er mest aktuelle for deg. I disse kapitlene er det historier fortalt av mennesker som selv har vært barn som pårørende, som er foreldre til barn som opplever sykdom og død, eller som arbeider som hjelpere, med forfatterens refleksjoner og generelle kommentarer etterpå.

Historiene gjør boken til noe mer enn en lærebok – den er også en bok om levd liv og personlige erfaringer.

Omforfatteren

Anne Kristine Bergem er psykiater med lang erfaring fra psykisk helsevern. Hun har arbeidet med barn som pårørende både i klinikk, gjennom organisasjonsarbeid og i møte med foreldre, frivillige og hjelpere. I dag er hun universitetslektor ved OsloMet – storbyuniversitetet. I tillegg har hun ulike styreverv, skriver spalter og er en stemme i det offentlige rom om temaer knyttet til psykisk helse og barn og unge spesielt.

Kjøp boken her

Gyldendal er Norges ledende konsern i bokbransjen. Vårt hovedmål er å skape og formidle verdier innenfor kultur- og kunnskapsfeltet.

Kontaktpersoner

Beate Molander

Markedsansvarlig, bokhandleransvarlig

Psykisk helse

beate.molander@gyldendal.no

40874105

Ida Stendahl

Redaktør Psykisk helse

Psykisk helse

ida.stendahl@gyldendal.no

95278622